

Politika Dergisi - Nihat Genç Mülakatı

İçeriği Yazan: [Editör](#) [1] Zaman: Paz, 01/06/2008 - 10:01

PD Raporaj Ekibi: [Mehmet Mustafa KAKI](#) [2]

PD Raporaj Ekibi: [Miraç ÇEVEN](#) [3]

Nihat Genç Kimdir?

Nihat Genç, 1956 yılında Trabzon'da doğdu. Bir dönem devlet memurluğu yaptıktan sonra çeşitli gazete ve dergilerde yazmaya başladı. Yakın döneme kadar *Leman* dergisi ve *Akşam* gazetesinde de yazdı. Genç; SKY-Türk adlı TV kanalında Serdar Akinan ile birlikte gündemi değerlendirdiği programı geçtiğimiz günlerde bıraktı.

Nihat Genç, SKY-Türk'ten ayrılmasını dışsal nedenlere bağladı ve bağımsız olacağı her yerde konuşabileceğini ve yazabileceğini sık sık vurguladı.

Nihat Genç, dinamik ve romantik ruhu, Anadolu'ya bağlılığı ile tanınıyor. Yazıları ve sözleriyle özellikle genç nesli büyük ölçüde etkileyebilen Genç; Anadolu hikayelerini güncel hayatla bağdaştırması ve betimlemeleriyle ustalığını sergiliyor. Nihat Genç, kimi zaman öfke, kimi zaman sevgi ile duygularını etkileyici bir biçimde aktarabilen usta bir kalemdir.

Nihat Genç'i basit sözcüklerle kurduğu derin cümleleri, basit hikayeleri ile kurduğu derin eserlerinden ayırmak mümkün değil. O; zihinlerimizde duygusal, yurtsever, insancıl ve en çok da bağımsız bir yazar olarak kalacaktır.

Politika Dergisi—Nihat GENÇ Mülakatı

P.D: *Son dönemde AKP hakkındaki kapatma davası, arkasından Ergenekon davasının hız kazanması gibi olaylar, hepimizin kafasını oldukça karıştırdı. Bu olayları nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Nihat GENÇ: Tabii buna iki yönlü bakmak lazım. Birincisi; yüzde 47 gibi büyük bir oy alması, partiye kendi elinde olmadan, diktatörlüğün kapısını açmıştır. Seçim günü televizyonda söylediğim gibi; bu kadar büyük oy, bazı kitleleri yumuşatır, genişletir ve ellerinde olmayan büyük bir gücü kendilerinde görmelerine yol açar. Bu yüzden daha serbest hareket ederler ve rastgele konuşmaya, toplumdaki bazı hassas noktaları da çiğnemeye başlarlar. Bunu, farkında olmadan yaparlar. İşin bu tarafı böyle gelişti. İşin öbür tarafında da hukuk devletinin laik bir hassasiyetinin çok partili dönemde 4-5 tane büyük ihtilalden geçtiğini görüyoruz. Bütün bunlardan herkesin, hepimizin ders çıkarması gerekirken; bu ders de çıkarılmış değildir. Böylelikle, Türkiye yeni bir kaos ortamına sürüklenmiştir. Galiba geçici bir hükümet kurulacak ve erken seçime gidilecek; ama bu kadar büyük oy almış bir partinin, bu büyük oyun gücüyle Türkiye'deki birçok yasayı değiştirmesi, çok büyük, temel işleri yapması gerekirken daha bir yılını doldurmadan milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmaması da bizim siyasi beceriksizliğimizi gösteriyor.

P.D: *Kendi döneminizdeki gençler ile şimdiki genç nesil arasında politik açıdan bir farklılık görüyor musun?*

Nihat GENÇ: Ben, tüm hayatım boyunca, en hararetli gençliğe yeni rastlıyorum. Amerika'nın Irak'a müdahalesi -bir musibet bin nasihatten iyidir- Türkiye'deki sağcı, solcu -adına ne dersiniz deyin- bütün gençlerin vatan sevgisini ayaklandırdı. "Bize ne oluyor?", "Emperyalistler ne yapıyor?" diye tetiklendiler. Bu gençlerde heyecan söz konusu... Böyle büyük bir kitle var. Bu gençliğin ulusal, tarihi ve kültürel alanda bilgilenmesi söz konusudur. Bu gençler, Irak'ta olan olaylardan duygusal olarak etkilenecek ortaya çıkmıştır. Hatta bu kitle yalnız Türkiye'de değil, bütün dünyada ortaya çıktı. Graham Fuller'in de kitabında belirttiği üzere, Irak'ta Amerika'ya karşı çıkanların oranı %70 iken Türkiye'de bu oran %90'dır. Bu kitlenin oluşmasında hepimizin payı var; fakat bu kadar büyük bir kitlenin siyasal ve sosyal alanlarda; eğitim, edebiyat, felsefe alanlarında geliştirilmesi de hem medyanın, hem üniversitelerin, hem de yazarların görevidir. İnşallah bunu yaparız. Ayağa kalkmış, memleketi konusunda hassasiyet gösteren bu gençlikten verim alırız; ancak Türk tarihinin; özellikle de yakın tarihin, bize getirdiği romantik noktalar vardır. Bunlar Çanakkale, Kurtuluş Savaşı ve bağımsızlıktır ve bunlar bizim omurgamızdır. Gençlerin görmesi gereken, bu işin sadece Irak Savaşı ile olmadığıdır. Türkiye'de ise Avrupa'da olmadığı şekilde çok vahşice, kuraldışı, insanlık dışı küreselleşme ve özelleştirme ile bu iş yapılmıştır ve yapılmaktadır. Bizim istediğimiz, bu işin hakkaniyetsizce yapılmamasıdır. Bu şirketler Frankfurt'ta ne yapıyorsa Türkiye'de de onu yapsın, bizim istediğimiz budur.

Toroslar, Kazdağları, Köroğlu Dağları, Kastamonu Ormanları, Tuz Gölü, Ankara ve Bursa arasındaki her dağ, Zonguldak-İstanbul arasındaki her tepe oyulmuştur. Durum içler acısıdır. Gençler bunu görüp konuşuyor. Ciddi bir şuur sahibi oluyor. Evet, aradığımız şuuru bulduk; ama büyük bir peşkeş sonrasında bunu fark edebildik. Keşke bu eve hırsız girmeden bu şuuru bulsaydık, daha iyi olurdu. Belki de; Türkiye de belirli çıkar grupları, medya ile ikili ilişkiler kurmadan, Avrupa'ya tabi olmadan gençliği uyaramadığımız için hepimiz suçluyuz.

Gençlik uyandı; ama tecavüz sonrasında uyandı. Annemiz, bacımız tecavüze uğramadan önce keşke uyandırabilseydik.

P.D: 90'larda Soğuk Savaş sonrası Türkiye'nin politik kültüründe nasıl bir değişim yaşanmıştır; Ortadoğu ve Türkiye bu politik değişimden nasıl etkilenmiştir?

Nihat GENÇ: Ben, Türkiye'de Soğuk Savaş'tan çıktıktan hemen sonra, 90'larda ideolojik olarak taşların yerine oturacağını tahmin etmişim. Çalışmalarımı buna göre yaptım. Türkiye'de çok büyük kitlelerin beni izlemesi ve sevmesinin sebebi budur. Bugün -sol değer olarak- ezilen kesimin konuştuğu; işsizlik, yoksul bırakılıp ezilen kesimlerdir, bireyin sosyal haklarıdır, holdingler karşısında ezilen esnaflardır, dünyayı yöneten küresel şirketlerin ne yaptığıdır. Biz, bu şirketlerin markaları karşısında durabilmek için kendi milli markalarımızı oluşturmamızdır. Zeytinin, fındığın, kumaşın vb. ayakta kalması için çalışmalıydık.

Geleneksel değerlerimizi, türbelerimizi, şarkılarımızı, müziğimizi ve tarihi mirasımızı; hepsini bir arada tutacak düşünceye çok önceden, 90'lı yıllarda hazırlıklı olmalıydık; ama böyle olmadı. Soğuk Savaş yıllarında kültür medyasında çalışan birtakım solcular, Soğuk Savaş sonrasında bir anda Avrupacı oldular. Karşı taraftakileri -aynı Soğuk Savaş öncesindeki gibi- faşist, ulusalcı diye saçma bir şekilde suçlamaya başladılar. Küreselleşme, özelleştirme ve özgürlük kelimelerini tapınaklara koyup kutsadılar. O şekilde kullanmaya başladılar. Böylece, omurgasını kaybeden sağ ve sol, bir kör dövüşüne girdi. Özellikle "solcu özgürlük şampiyonu" abiler, Avrupacılığı gündeme getirerek Türkiye'de yeni bir ideolojik yanılsama sağladılar. Böylece bir taraf darbeci, diğer taraf özgürlükçü oldu. Bir taraf içe kapalı milliyetçiymiş, diğer taraf özgürlükçüyümüş, Avrupacıymış gibi yanlış bir tartışma ortamı oluştu.

Soğuk Savaş'tan sonra dünya yeniden şekillendi. Bu şekillenmeden en büyük yarayı; Irak, Afganistan, Gürcistan, Çeçenistan, Azerbaycan ve Bosna aldı; çünkü bu ülkeler parçalandılar. Türkiye de Amerika'nın 50 yıllık müttefiki ve NATO üyesi olarak, çok büyük yaralar aldı. Türkiye, savunmasını, 50 yıldır uluslararası bir ittifak olan NATO sayesinde yapıyor. Halen Türkiye'nin bu NATO üyeliği devam etse de uluslararası düzeyde ne yapacağı konusunda ayakları yere basmış durumda değil. Ortada bir gemi var; fakat henüz bu geminin bir pervanesi yok. Türkiye'nin artık cevap bulması gereken çok önemli bir sorusu vardır. Bu soru da, biz dünya ile nasıl bir ilişki kuracağız, sorusudur.

Bu, aynı zamanda uluslararası çok önemli bir gündem maddesidir. Türkiye; Gürcistan'la, Suriye'yle, İran'la, Rusya ve Balkan ülkeleriyle, Yunanistan'la; NATO'nun ve ona yöne veren Amerika'nın dediği gibi mi; Avrupa'nın yön verdiği gibi mi yoksa kendi menfaatlerini de işin içine katıp da gene NATO'ya bakarak mı bu ülkelerle olan ilişkilerine yön verecek?

Türkiye şu an sallantıda, özellikle dış politikası sallantıda; ama buna rağmen çok güzel işler de yapılmaktadır. Mesela, Amerika'nın gazına gelip İran'a düşmanlık yapmıyoruz. Suriye ile kapılarımızı açtık. Kendi komşularımızla 50 yıl ticaret yapamadık. Bunun acısını çıkartmaya çalışıyoruz ve kapılarımızı herkese açmanın heyecanını yaşıyoruz. Bu, artık bizim için büyük bir fikir olmuştur: Bütün komşularımızla iyi bir şekilde görüşmek. Ermenistan'la da görüşebiliriz; fakat bir takım aptal, psikolojik vaka sayılabilecek iddialarını geri alırlarsa...

P.D: Kısacası Ermenilerle aramızda diyalogu engelleyen bir şey yok, sorun onların tutumlarından mı kaynaklanıyor?

Nihat GENÇ: Tabii ki onlardan kaynaklanıyor. Onlarla aramızda, şu an tartışmamızı engelleyen bir tek Hocalı Katliamı ve Karadağ'ın işgali vardır. Onun dışında bir tartışmamız yoktur; ama bu çok ciddi bir şeydir, işgal etmişler! Bize Kıbrıs'ta 30 senedir yapmadıklarını bırakmadılar. Şimdi de arkalarına birilerini almışlar, bize bir takım şeyleri kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Türkiye, Soğuk Savaş sonrasında ayakları üzerinde nasıl duracaktır? Esas sormamız gereken soru budur. Yeni ilişkilerle ayakta duracaktır; çünkü Avrupa ülkeleri AB politikasına göre, Amerika kendi politikalarına göre hareket ediyor. Biz, artık kendi kendimize nasıl hareket edeceğiz? Şu an bunun denemelerini yaptık. Amerika dedi, diye İran'a karşı çok sert durmuyoruz. İran rejimi bizi ilgilendirmez, diyoruz. İran'ın toprağına saldırı olmasın istiyoruz. Bu, resmi görüştür. Suriye ile neredeyse birleşeceğiz. Bu da bir resmi görüş. Komşularımız, özellikle de Rusya ile çok sıkı ticari ilişkilerimiz de var. Bunlar da resmi görüşler. Bu da demek oluyor ki dünya ile çoklu görüşmeler yapıyoruz ve bu Türkiye'ye nefes aldırmaştır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde hiç olmadığı kadar çok, komşularımızla ticaret yapıyoruz. Bu, bizim siyasetimizin doğru olduğunu gösterir; fakat ülkenin yüksek faizli dış borçlarına kaynak bulmak için, bu hükümet, ormanlarımızı yabancı şirketlere ruhsatlayıp satıyor. Yabancılar satılan mülklerin parasından bile medet umuyor. İktisadi gücü olmadığı için, bu "taviz" diyebileceğimiz şeyleri dünyaya açıyor. İş o noktaya geliyor ki İsrail, Erikli suyunu alıyor; Uludağ kendi suyunu içemiyor ya da geliyorlar; Ankara'nın, Trabzon'un dağlarında böcek arıyorlar. Bizi psikopat yapmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Türkiye olarak çok ciddi olmamız gerekir. Kendi milli markalarımızı oluşturup güçlendirirsek; gençliğimizi bu ruh haliyle muhafaza edip bu milli markalarımızın ürettiği zeytinin, pamuğun, tereyağının, üzümün, buğdayın, bu ülkenin milli değerlerinin tanıtımını, pazarlamasını yapabilirsek; Fas'tan Çin'e kadar büyük bir müşteri portföyü yaratabiliriz. Üniversitelerin de bu portföyü yaratmak için çalışması gerekir. Üniversitelerimiz, ülkenin dış ticaret ve siyasetinde daha aktif ve canlı bir hale gelmelidir. Bu artık Malatyalı işadamlarının yapabileceği bir iş değil. Bu işin çok daha ciddi bir biçimde ele alınması gerekir; ancak bütün bunlara rağmen tütünümüz gibi, Türk Telekom gibi çok ciddi şeylerin elimizden çıkması da bizim şimdi söylediklerimizin hayal olduğunu göstermektedir.

P.D: Bu yoldan dönüş şansımız yok mu sizce? Geleceğe dair bir ümidimiz var mı sizce?

Nihat GENÇ: Şu anda biz böyle konuşuyorsak, Türkiye'deki büyük halk kitleleri bu konuları tartışıyorsa, bir şans var demektir; ama Türk medyası uluslararası holdinglerle ve onların siyasetleri ile iç içe geçmiş. Başka bir ütopyanın, başka bir oyunun parçası onlar. Yani bugün İsrail-Filistin çatışmasında Türk medyasının tavrını biliyoruz. Olaya bir Fransız ya da Alman gibi bakıyorlar. Uluslararası şirketlerin Türkiye'yi bir kerhane gibi kullanmasında bunların rolleri var. Biz dünyaya açık bir Türkiye istiyoruz. Ülkede her fabrika açılsın; ama Fransa'da, Almanya'da nasıl açılıyorsa öyle açılsın. Biz köle değiliz. Adamlara işbirlikçi deyince, peşkeş çekiyorsun deyince; sen militan ağzı kullanıyorsun, diyorlar. Hayır; biz sadece bir şirket açılabilmesi için Almanya'da, Fransa'da nasıl bir prosedürden geçiliyorsa burada da geçmeli, diyoruz. Bunu deyince, dar görüşlü milliyetçi mi oluyoruz?

Saçma sapan kavram silsileleri var. Gençliğin zihnini üç kavramla bozuyorlar: Küreselleşme, özelleştirme ve özgürlük. Neymiş; küreselleşme ile sormadan etmeden bütün şirketler gelecekmiş. Gelsin; ama sorgulayalım. Özelleştirme tabii ki olacak; ama stratejik noktaları özelleştirmem. Bir de halkın psikolojisini etkileyen şeyleri özelleştirmem. Mesela; Uludağ'ın suyunu Uludağlı içemeyip İsraili içecekse onu da özelleştirmem. Bu, halkın doğal hakkıdır. Orada bulunduğundan, o suyu içebilme hakkına sahiptir.

Gelelim özgürlüğe, bakalım son 5 yılda özgürlük adına neler oldu? Ermeni sorunu tartışıldı, medyada adına 2. Cumhuriyetçi diyen birtakım adamlar Ermenistan'ı tuttu. Kıbrıs tartışıldı, Rum tarafını tuttular. Irak tartışıldı, Barzani tarafını tuttular. Yani; özgürlük lafları altında biz Güneydoğu'yu vereceğiz, Ermenistan'a istediği bölgeyi vereceğiz. Kıbrıs'ı da vereceğiz, böylece özgür olacağız. Bu kadar saçma sapan bir düşünceyi, Türk aydınları onlarca yıl televizyondan bağırdı.

Bir başka şey de Türk halkına uymayan Batı'nın "beyaz adam siyaset anlayışı"nı yansıtan, onların hukuki ve siyasal sorunlarından ortaya çıkan bazı sorunlarını kör göze parmak sokar gibi devreye soktular. Mesela, Alevilere azınlık demeye başladılar. Bu, Türkiye'yi infilak ettirecek bir şeydir ve çok uyanık olmalıyız bu konuda.

Türkmen (Kızılbaş) Aleviler bu toprağın kurucularıdır. Bu toprağı onlar işgal ettiler. Bugün "Horasan Erenleri" dediğimiz Aleviler; bu toprağı ihya ettiler, yurt ettiler. Bunlar, bizim başımızın tacıdır; ne azınlığı! Aynı zamanda bizi; Laz, Boşnak, Kürt gibi etnik olarak ayırmaya; yani etnisite yaratmaya çalışıyorlar. Biz, bin yıldır karışmışız; sen nasıl bir kelebek türüymüşüz gibi etnisite ayrımı yapabiliyorsun? Diyorsun ki alt kültür, üst kültür... Kürt benim üst kültürümdür, İstanbul Lazlarındır, Laz benim üst kültürümdür. Bu hepsi için geçerlidir. Sen nasıl alt-üst gibi kavramlarla bunları ayırırsın?

Fransa, dışarıdan gelenlere "mülteci" diyor. Almanya'dan geliyor, daha aşağıdan Senegal'den geliyor; onlara "alt kültür" diyor. Batı Avrupalılar kültürde anlaşılmadılar, dinde anlaşılmadılar; hiçbir şeyde anlaşılmadılar. Salt bir hukukta anlaşmaya çalıştılar, AB dediğimiz de budur. "Herkes hukuk karşısında eşittir" anlayışıdır; ama mülteci olunca, başkası olunca, Roma ve Hristiyan kültürü dışından, Yunan kültürü dışından bir yerden gelince bunlara ne ad koyacaklarını bilmiyorlar. Tarihin ilk gününden beri "barbar" ve "faşist" diyorlar. Vahşi, diyorlar; Arap'ı sevmiyorlar, Kızılderili'yi sevmiyorlar, Yahudileri sevmiyorlar; dışarıdan gelenleri sevmiyorlar. Mülteci, diyorlar; varoşlara koyuyorlar, yakıyorlar. Bu, kendi hukuki sıkıntılarıdır. Biz, bin çeşit insan bir arada oturduk. Kahire bunun bir örneğidir. Kahire, Afrika'nın özetidir; İstanbul, bütün Balkanların ve Kafkasya'nın özetidir. Anadolu; Fas'tan Çin'e, Kamçatka'ya, Moğolistan'a kadar bin çeşit insanın özetidir. Biz, bu topraklara geliyoruz ve gelmekteyiz. Son 20 yılda Humeyni'den kaçan, Çeçenistan Savaşı'ndan kaçan, Bosna'dan kaçan, Hafız Esat'tan kaçan, Saddam'dan kaçan milyonlarca insan geldi ve bugün burada aile olduk. Bunları kategorize etmedik, saymadık, dökmedik; dışarıdan geldiniz, demedik. Biz, bin çeşit insanın yan yana geldiği bir ülkeyi temsil ediyoruz; Anadolu budur; ama bizim değişmeyen bir özelliğimiz var: Onlar Ay'a gitmiş, kanser ilacını bulmuş, telefonu bulmuş. Bizim de bulduğumuz şey şudur: Bin yıllık bağımsızlığımız. Bu topraklar, bağımsız kalmayı seviyor. Bu, çok büyük bir özelliktir. Haçlılar, Moğollar, İngilizler geldi; ama hiçbir bağımsızlığımızı elimizden alamadı, alamayacak da! Ve şimdi bağımsızlık gibi bir değerimiz varken; kalkıyor, birtakım adamlar diyor ki: "Sizin azınlıklarınız var ve onların haklarını veremiyorsunuz. Bölünün, federe devlet olun. Daha sonra egemenliğinizi de Avrupa'ya verin." Yok ya! Egemenliğin devri düşünülebilir mi? Tarihimizde ilk defa, içimizden birileri, egemenliğin devrini düşünüyor. Böyle bir şey söz konusu olur mu? Biz tutup bu insanlara bir şey söylediğimiz zaman bize milliyetçi diyorlar; ne milliyetçisi! Bu milliyetçi kavramı da onlardan geldi. "Milliyetçilik" kavramını da bize getiren Batılılardır. Türkiye'deki Batıcı hareketler, Fransız İhtilali ve sonrasında gelişmiş olan milli tarihi gördüler. Dil, ırk, din, heyecan gibi Fransız İhtilali'nin değerlerini getirip koydular. Kavramlarla konuşmayalım. Şöyle konuşalım; her çocuk annesini sever, her bitki toprağını sever, her kuş vatanının toprağını sever. Kızılderililerin toprağını sevmesi gibi, Eskimoların sevmesi gibi... İnsanların topraklarını sevmelerini bile "ırkçılık", "faşizm" gibi değerlendirmeye başladık. Bu topraklarda ırkçılık vakası yoktur, hiç olmamıştır. Irkçılık, Batı Avrupa'nın işidir. Daha 50 yıl önce 2. Dünya Savaşı'nda milyonları öldürdüler. 50 yılı bırak, 10 yıl önceye kadar Güney Afrika'yı katlediyorlardı. 20 yıl öncesine kadar "zenci giremez" yazıyordu kapılarında. Martin Luther King zamanını anlatan filmleri düşünün, şimdi onlara yaptıklarını Araplara yapıyorlar. Dünya, bir güvenlik paranoyasından geçiyor. Niye? Araplara güvenmedikleri için... Arap dediğin de 400-500 milyona tekabül ediyor. Fas'tan Kuveyt'e kadar Arap var. Bütün bunları "güvensiz", "şeytan" ilan ediyorsun.

Bu nedir? Böyle bir dünyada Batı sorgulanmıyor. İşte Avrupa 1,5 milyon insanın ölümünü sorguluyor mu? O güzel Avrupa! Evrensel değerlere sahip Avrupa! Bugün herkes bu değerlerle yaşamalı, diyor Avrupa; bu ölümleri sorgulamıyor. 1,5 milyon insan ölüyor, Hz. Ali'nin kubbesi yıkılıyor, top atıyorlar; ses yok. Bizim hükümetimizden de ses yok. Ali, bizim çok büyük bir değerimizdir. Ali bizi eğiten, öğretendir. Adalet duygusunu verir, Ali bize. Kutsal olması dışında, Ali'nin bir öğretmen yanı vardır. Hala biz ve Aleviler çocuklarımıza Ali'nin adaletini anlatırız. Böylece, onların iyi huylu olmasını sağlarız; ama bugün ben onun kubbesine sahip çıkamıyorum. Amerikan askerleri dün Kuran'ı kurşunlamışlar. Bugün de orayı kurşunlamışlar. Yani biz tarlalarımızı verdik, ormanlarımızı verdik. Kazdağları gitti, Köroğlu Dağları gitti. Ağaçlarımızı tek tek verdik. Tarihin en güzel yeri, Karadeniz otoyolunu mahvettik ve şimdi ot, böcek, bitki bitti. Yunus'un türbesi, Hacı Bektaş'ın türbesine geldi sıra. Bu kutsallarımızı da vereceğiz. Bu kutsalların da top yemesine gerek yok. Sen bu kutsalların değerini bilmiyorsan, Ali'nin kubbesi bombalandığında ayağa kalkmıyorsan, yarın Mevlana'nın kubbesi bombalandığında da Amerika hiç zarar görmeyecektir.

Son 200 yılda "Batı mıyız, Doğu muyuz" tartışması yapmışız. Ne kadar Doğuyuz, ne kadar Batıyız? Bütün felsefemizi bunun üzerine oturttuk. Şimdi tam bunun sonucuna, nihai noktasına geldik. Bu, çok sert bir şekilde tartışılmalıdır. Biz, şüphesiz ki Batı'nın 150 yılda geliştirdiği; insan hakları gibi, ifade özgürlüğü gibi değerleri alacağız; bu kaçınılmazdır. Güneş her yere vuruyor, bundan kaçamazsın; ama yaşadığımız toprakların Batılıların bilmediği bir onuru var. "Bağımsızlık" adı verilen bir onuru var. Bunlarda umut var. Şairlerimiz var, maddi ve teknolojik bir medeniyete, hırs ve ihtirasa karşı dünyadan el etek çeken, daha disiplinli, sabırlı ve hikmetli yaşamayı tavsiye eden bir uygarlık anlayışımız var. Bunları es geçemeyiz.

P.D: *Bizim ruhumuzu ve vicdanımızı mı elimizden almaya çalışıyorlar?*

Nihat GENÇ: Son 200 yılda, Doğu ve Batı arasında tartışılan tüm konuların nihai noktasına geldik. Nihai noktada bir dil uyuşmazlığı var. Yunan başka bir şeydir, Roma başka bir şeydir; biz başka bir şeyiz. Biz "mutluluk" derken, "kalkınma" derken, "aile" derken, "cemaat" derken, "böcek" derken, "ağaç" derken başka bir şey kastediyoruz; Batı başka bir şey kastediyor. Şüphesiz bir sürü farklı Batı var. Batı'da "ihtiras, hırs" diyen ve dünyada her şeyin ırzına geçen kapitalizmin bir atı var. Vahşi, parlayan bir at, bütün gümrükleri yıkan bir at, eğer gümrükleri yıkamıyorsa ülkeleri işgal eden bir at var; ama bir de hümanist bir Batı var. "Bizim için Japon, Fransız fark etmez." diyen, senin benim gibi olan bir Batı da var; ama bu Batı artık kalmadı. Irak'ta ölen 1,5 milyon için bir ses duymadık. Bugün hepimiz dinleniyoruz. Amerika, ne halt edersiniz edin ama dinleme işini bana bırakın, diyor. Hepimiz dinleniyoruz, hepimiz disipline alındık. Bir uzay filminde gibiyiz. Amerika olmadan kimseyi dinleyemezler. Bütün bu teknolojiyi, bombaları keşfeden, Batılı bilim adamlarıdır. Batı'nın bilim adamları, kapitalistlerin köpeği olmuş. Onların silahını üretmiş, dinlemesi için teknolojisini üretmiş. ve şimdi Batı, bir alev rüzgârı gibi geliyor. Afganistan'ı kaldırdı, Irak'ı kaldırdı, Gürcistan gidiyor, Yugoslavya gitti; her şey gitti. Milyonlarca insanın ölümüne nasıl sessiz kalabilirsin sen? Demek ki burada iki ayrı ruh var. Ben bu iddiadayım. Ben tarafı olan bir insanım. Aile, çiçek, ağaç, dünya, güneş, Allah dediğimde; bütün bu konularda başka türlü düşünüyorum. Bu ülkenin tarihi gibi düşünüyorum. Çinliler, Hintliler ve Müslümanlara çok yakın düşünüyorum. Anadolu olarak da Mevlana'ya, Pir Sultan'a, Yunus'a, Karacaoğlan'a çok yakın hissediyorum.

Irak Savaşı'na, bu küreselleşmeye, özelleştirmeye tepki olarak doğan büyük bir gençlik iradesinin ortaya çıktığını; ama bu gençlerin ham olduğunu söylemiştik. Bizim yapacağımız, bu gençlere vicdanı öğretmektir. Ben, artık Batı'nın sinema filmi çekebileceğine inanmıyorum; çünkü Batı'nın vicdanı gitmiştir. Batı da Vietnam'la ilgili filmleri çekebilir miydi? Ama çekti, nasıl çekti? Çünkü Vietnam'ı sorgulayacak bir sol vardı, o sayede çekti. Şimdi, Irak'ı filme çekemez. Nasıl çekecek ki? Sol gitmiş, Avrupa Birliği'ne ortak olmuş. İngiltere'de İşçi Partisi zaten bu savaşa girmiş. Yani, vicdan Batı'dan düştü. Artık bu toprakların çocukları; Türkiye, İran, Pakistan gibileri bir vicdan bulacak; ancak bu çocukların da önünde çok büyük engeller var. Bir takım anti-emperyalist ve anti-Batıcı diktatörler de bu güçleri görüp; bunları ezerek diktatörlüklerini sürdürüyorlar. İşte Irak, Hüsnü Mübarek ya da Sultan Nazarbayev... Yani tüm bunları da söylerken demokratik değerleri küçümsemeyecek. Bunlar Batı'nın değerleri, diye dışlayacak bir anlayış kesinlikle oluşturulmayacaktır. Ne kadar eleştirsek eleştirelim; Batı'nın seçimle bulunduğu bu değerlerin de başımızın üstünde yeri vardır. İnsanlık için bir nimettir; ama bunu kurallarına, hukukuna göre kullanacağız. Çocuklarımıza da bu terbiyeyi

vereceğiz. “Batı pis, kötü, kaka o zaman biz de El-Kaide olalım” gibi vahşice bir neticeye doğru da asla gitmeyelim. Böyle bir anlayış da zaten çok fazla yok, onu da söyleyelim. Irak’ta bile bu düşünce çok yok. Irak’ta bile El-Kaide o kadar güçlü değil; ancak vicdan olmadan direniş ruhu ayakta tutulamaz. Sineması, edebiyatı hepsi bir vicdanı tutacak; ondan sonra da bir direnişi ayakta tutacağız; ama bu ağır küreselleşme Türkiye’de ilk defa oluyor. Ne demek: Bursa’nın Uludağ’ındaki suyu Bursalılar içemeyip Yahudiler içecek? Bu su, tüm Anadolu’nun en güzel suyudur. Bu vahşet karşısında sadece durup konuşuyoruz. Bunları sadece konuşmamız da biraz fazla demokratlıktır.

P.D: *Eski aşırı milliyetçiler içinden bir grup, değişiklik yaşamaya başladı. Bunları enikonu bir anti-Amerikancı gruba dâhil edebilir miyiz? Yoksa bunların kafası hala çok mu karışık?*

Nihat GENÇ: Türkiye’de sağın, solun, ilerinin, gerinin ne olduğunu bir 10 yıl sonra tam ve net bir şekilde anlayacağız; ama ben bu olayı çok erken gören bir arkadaşınızım. 90’lı yıllarda bu durumu fark ettim. Mesela milliyetçilik... Türkiye’de milliyetçiliği en fazla eleştiren kişi benim; ama milliyetçiliği eleştirdiğim kadar vatanseverliği baş tacı yaptım. Fransa’dan bize gelen bu din, dil, ırk gibi göndermelerin bizim toprağımıza uymayacağını şimdi anladık. Tabii Soğuk Savaş’ta NATO’nun (Amerika’nın) müttefiki olan sağcı gruplar; diyelim Türkeşçi görüşler, bugün tam tersi bir noktaya geldiler. Bu acayip bir şey! Bunun karşısında kendine solcu diyen anti-empyrialistler Avrupalı bir noktaya geldi. Her şey karıştı.

P.D: *Her şey tam tersine mi döndü?*

Nihat GENÇ: Her şey tersine döndü, garip bir hal aldı. Yönelişlerin ne olduğu konusunda henüz bir çalışma da yok. Türkiye, bu konuyu da net anlamış değil. Bir kavramsal kaos durumundan da Avrupalı solcular çok faydalaniyorlar. Hem bizi Avrupa’ya bağlıyorsun, hem küresel şirketlerin yanındasın, hem de özgürlükten bahsediyorsun. Bu saçma bir dildir. Hem her ülkeyi bölecek bir literatür yaratıyorsun, hem de bunun adına özgürlük ve hukuk diyorsun. Bu saçma bir şeydir.

P.D: *Milliyetçiliğe karşı mikro-milliyetçiliğin savunulması da bu literatüre dâhil edilebilir mi?*

Nihat GENÇ: Milliyetçiliğin her türüne karşı duracaksın. Benim şahsi değerim bağımsızlıktır. Bu topraklarda yaşayan herkes; Yahudi, Süryani vs. bizimidir.

P.D: *Gençlikten sürekli bahsediyorsunuz. Güçlü bir şekilde gençler geliyor diyorsunuz; ama üniversitelerde yeniden kavgalar başladı. Bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Nihat GENÇ: Ben, gençliğin romantizmi güçlü, diyorum. Gençlere en çok konferans veren benim ve ben diyorum ki bu toprağın çocukları olarak biz, üniversitede hiç kimseye dokunmayacağız. Şiddetin hepsine hayır!.. Bu ülkeye yapılacak en büyük ihanet, herhangi bir düşüncesinden dolayı karşımızdakine el kaldırmaktır. Kim eline sopa alıyorsa, kim başkasına zorbalık yapıyorsa; o zaten bu toprağın çocuğu değildir. Bir takım provokasyonların, bir takım tahriklerin ve cehaletin ürünüdür o. Biz tarihimizden ders çıkardık. Çıkardığımız ders de şudur: Asla şiddete başvurmayacağız. Bu, çok önemli bir şeydir. Şiddete bulaşmadıktan sonra istediğini yap; ama şiddete bulaşıyorsan, onun arkasında bir takım tuhafliklar vardır. İstihbaratlar, kavgalar, oyunlar komplolar filan vardır. Şimdi burada insanlar kalkıyor ve bakıyorlar, üniversiteli bir çocuk diğerine el kaldırıyor. İşte o çocuk, benim toprağımın çocuğu değildir; çünkü bu toprakta doğan bir insanın eli, bir başkasına kalkmaz. Bu düşünceyi eleştireceksin. Yahudisine de, Süryanisine de hiçbirine kalkmaz; kalkmayacak. Bu, baskın olarak; senin, benim, yazarın, çizerin söyleyeceği bir düşünce olacak; ama dikkat edin, birileri el kaldırıyor. Bundan “vatanseverlik” gibi çok ciddi bir duygu töhmet altında bırakılıyor. Çakallar ve fareler, bunların içlerinden çıkıyor. Bir adam tabancayla, bıçakla kampusa giriyor. B.k yiyecek bir deli, bu delinin hangi istihbarata çalıştığı belli! Bu çok önemli! Bunu samimiyetle söylüyorum. Ben

gençken tarih okumaktan, ülkemizin tarihini ve değerlerini okumaktan; fındığı, kayısıyı, pamuğu, Pir Sultan'ı, Karacaoğlan'ı okumaktan vaktim yoktu zaten. Gençlerin de vakti olmasın. Biz çok büyük bir yekûnun (birikimin) içindeyiz. Sadece hafızasını okumaya çalışsan 20 yılın geçer. Sadece, Selçuklu'ya bir bakayım, desen 15 yılın geçer. Değerleri, yapısı, uygarlığıyla bakacaksın ama. Ha, ama Orta Afrika'da 1960'larda Kenya bağımsızlığını kazanmış. Çok da güçlü bir tarihi yoktur, tarihinin çoğu karanlıktır; ama bizimki öyle değil, bizim tarihimiz çok canlı, çok aktiftir. Moğolistan'dan Fas'a kadar bu topraklarda bin çeşit insanı, Mevlana, kubbesi altında topladı. Ordu yaptık, cemaat yaptık, ud yaptık, kanun yaptık, aile yaptık. En çok da aile yaptık. Çinlilerle, Hintlilerle, Farslarla, Slavlarla en çok biz evlendik. Ermenilerle, Rumlarla da en çok biz evlendik. Biz başka bir şeyiz; ama Batı'dan aldığımız kavramlarla ne olduğumuzu izah edemiyoruz. Şunu söylüyoruz; en çok karışan, en çok melez olan ve karışıkça bağımsızlık ruhunu iyice kanıksayan ve bu ruhu 1000 yıldır bu toprakta koruyan bir şeyiz. Neyse adını bulalım. Bu ülkenin bağımsızlığına herkes uyar. Haçlılar 300 yıl geldi, 200 yıl Moğol geldi, İngiliz hala geliyor. Biz Celali isyanlarını yaşadık. Bütün bunlara rağmen bağımsızlığımızı koruduk; ama şimdi Uludağ'ın suyunu koruyamıyoruz. Köroğlu Dağları'nda, Kazdağları'nda çam ağaçlarını koruyamıyorsun. Toroslar, Kaplıkayalar, Tuz Gölü... Buldozerler girdi ormanlarımıza. Üstüne basa basa bunu söyleyeceksiniz çocuklar!

P.D: Peki sizce 12 Eylül öncesinde olduğu gibi Maraş'ta, Konya'da olan büyük karışıklıkların tekrarlanma riski var mı?

Nihat GENÇ: Her türlü tehlike vardır. Bu tehlikelere karşı, halkımızdan çok şey öğreneceğiz. Bu ülkede Madimak olayları (Sivas Katliamı) gibi büyük bir provokasyon yaşandı. Bir tek Alevi tutup, silah çekmedi. Eğer çekseydi, biz bugün yoktuk. Alevilerden bir şeyler öğrenelim; bakın ne kadar metin, ne kadar sabırlı insanlar... Bu ülkenin soylu Türkleri olduklarını kanıtladılar bizlere. Sen beni öldürdün, ben de seni öldüreyim; deseydi ne olacaktı? Şu anda yoktuk. Demek ki Alevilerin önderleri, onları besleyen fikirler bu ülkenin ruhuymuş. Neymiş bu ruh; tokadı kardeşinden yemesine rağmen sessiz kalışı, sabırlı duruşuymuş. Bundan büyük değer mi olur ya? Güneydoğu da bunun en büyük örneğidir. 30.000 insan öldü. Bugün Ankara Çubuk'un köylerinde ama halkımız büyük şehirlerde dönüp birbirine yan bakmadı, bakmıyor. Bu hepimiz için çok büyük bir değerdir.

P.D: Vakit ayırdığınız için çok teşekkür ediyoruz.

Nihat GENÇ: Esas ben teşekkür ederim.

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

Kaynak URL (03/05/2024 - 05:33 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/roportaj/politika-dergisi-nihat-genc-mulakati>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/editor>

[2] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-mustafa-kaki>

[3] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/mirac-ceven>